

GALESIA
Pol ata fas kalawaali dola-lom
Kristen unang tunum Galesia
bokon kawu bilip imi kulaayala
din unsu kaata ko

Unang tunum yaapkan ilimi aket fukunin kaali, Galesia kasel unang tunum iyo abip win Antiok kawu tiina, Aikoniam kawu tiina, Listra kawu tiina, Debi kawu tiina kesip. Pol, Banabas, alep iyo din abip atalingkal kaa din Yesus ami sang uyo bakaya-tal-une-bisip. Juda iip maakup maakup abip atalingkal kawu bom-bilip iyo Yesus ami lak duu-bisip. Kata, unang tunum yaapkan kiili, Juda unang tunum disa iso Yesus ami lak duusip. Pol, Banabas alep iyo okok ke-bam ilom ale asuk din Provins Siria kawu din unsip ko.

Bom ilom ale Pol ayo weng sana yi, Juda kasel Kristen kesip malo ma iyo tal Galesia unang tunum imi bokoya-lomdip: Kibi Yesus ami lak daka-bam ale, angtiil ipnaal ukelmin kaata Moses ami Lo alik uyo weng san-kaa-bam nuumin aa, kanumip namti, kibi tituun-kup tabin Kristen ke-lokomip kala, Pol ali kanum bokoyin disa ke-lomda nami lak kaata-kup duu-lomdip Kristen unang tunum kelin o kala ayo kanum bakayinsa uyo weng sanamip kemin; ali Yesus ami daang bakela tal-unemsa disa. Pita, Jems, Jon, asuumalo ita-kup sawaayak Yesus tiin kawong bom tal-unemsa ayo iso tal-une-bisip kemin, ilimi weng kaata-kup weng selin o ke-bam kanum bokolip

kala, kala-lomda Pol ayo weng sansa ko.

Pol ali Galesia kasel imi aket fukunin uyo talalu kukuyon o kala fas kalawaali dola-lom kulaala din ilmi diim unsu. Kemin, fas kaali, Pol almi sikil ta dolsa disa; Pol ali disa weng-kup bokolala, almi aptum ma ata weng sanba-kup dol-bisa ko.

Galesia kasel imi sukon dola kuyinsa kaata ko

¹ Nali God ami kalaan tunum Pol nata sukon kala dola kuyokomi kemin ale, nali tunum ma ata taba-lomda, nam-baala talsi dinim. Aa, God ami kalaan tunum ita okok kemin uyo ma kup-nan-sip disa. Kemin, kano Yesus Kraist so, almi Aalap Yesus almi dafola tam tiinse God aso, alim ililta ok kalawaali kup-na-silip. ² Kemin, Kristen unang tunum naso bom-bilip nikil alimal nuta, Provins Galesia kaami abip ma ma bom-bilip kipni weng ma umuyum o, kalup.

³ Kemin, numi Aalap God so, Kamokim Yesus Kraist aso, Alim ita ipni kukup tambal uyo kukaayin-bamdip iyo dong dakaayin-biliwa, ibi ti balili-kup kala bomdiwa yo! ⁴ Kraist ali nulmi Atok God almi aket fukunin kaluuta-kup kanuman o kalba kaata-kup kutal-fuku-lomdala, tal tawaal diim kalawaami kukup mafak kala bom-bilip kiita nuli tik-daa yam-kan-tiilon o kalalaya, almi angtiil kaami lak uyo ma duuse disa; ayo maas kewa-lomdaya, numi ban wakamin uyo moyase; ⁵ kemin ale, nuli suunkup God ami tong kaata-kup bakan-tal-une-bamdupla yo. Kaali ti kemin fan ko.

God ami weng tambal maakup bombuu kaami sang kaata ko

Ap 15:1,24, 1Kor 16:22, 1Tes 2:4

⁶ God ali Kraist ata kipni disa kawu olen daayase kaami liip kabaku God alalta ibi naan-daayila kemin, ibi ami daang bakaala talabip. Lale, nali kabak-ali utami yi, Ibi Yesus kaa abiltap kambola-lomdip, yak weng tambal o kala weng kusnum kaata-kup, kutal-fukula, kutal-fukula-ke-lom nu-umum o kemip kala, kalaliya uyo, Ibii! nakayi, kwin kaasok kawi kalbi! ⁷ Kemin, weng kusnum tambal ma kaa bombuu disa. Lale, kanola tunum iip maakup maakup ili kipni aket fukunin uyo ku-mafak-dakaayin-bamdipla, Kraist ami weng tambal kuuta, bakamup kawo! kala kasenfoko ilta Kraist ami weng tambal uyo fal-sikidusiki-kemun o kal-bomdipla uyo kanu-bam kenumbip. Yale, ⁸ God ami weng tambal kuluuli maakup; kemin ale, kanola nokol abiil tikiin kaami ensel, aa yak tunum ayo dok kata ami aket fukunin kaali, God ami weng tambal tituun-kup tabin kipni kukuyi no keba kaa, God ali utamaya, Ami weng kukaayinba kabak-ali fan nulmi kamasi God ami weng tituun-kup tabin weng kipni kukaayinsup ultap kaata kukaayin dinim kela namti, God alta taba-lomda mep tunum mafak kanuba ayo dabaala din abip mafak kawu maaklo ke win dinim ke-lokoma. ⁹ Kanola, nokol weng kuluu-lom siin bokoya-sulup, kaata asuk kamala uyo bokoyokomi kemin, kanola tunum ali weng tambal o kala, kukaayin-balaya, God ali utamaya, Kipni siin kamasi weng tambal kuluu-silip ultap disa yo kala namti, ifan, mep tunum kaaso fan

God ata dabuu dabaala yang abip mafak unokoma kawi!

¹⁰ Kemin, ti kamala weng kula bakabi uyo baka-bilila, tunum ita nami weng kalawaali, tambalkan te kalin o ken-umbi ema? Disa te! Kaali kanu-bilila, God ata nami nitamaya, Nami kukup uyo tambalkan o nakak o, kalaliya te! Uta kanu-bilila, tunum kiita nami fiyaap kaata duumiki i ken-umbi ema? Disa! Kaali kanu-bamdiya, kanum tabasi dinam, kaa nali Kraist ami ok fukolin tunum kesi disa.

Pol ami tiltam Kraist ami kalaan tunum kesa kaami sang kaata ko

Ap 9:1-19,26-31, 22:6-16, 26:9-18, 1Kor 15:8-11, Fpai 3:4-9, 1Tim 1:12-17

¹¹ Kemin, nalmi nak-tunum kusai, kipyo. Weng kalawuuli tituun-kup tabin weng bokoyokomi kemin, mep weng tambal kamasi kaa kukaaya-somi kabak-ali kanola, tunum ma ayo taba-lomda, weng kuluu kufolaya, tiltam tabasu dinim; ale ¹²aa, nali tunum imi diim kawu ma kuluusi dinim; tunum ma ata weng kalawuuli ma kukup-nase disa; Yesus Kraist alta-kup mep weng kalawuuli kukup-nase.

¹³ Nami weng uyo tifeaneng tituun-kup tibin kemin sang kala kukuya-lom bokoyokomi uyo talalu weng selin o kala-somla ko. Nali siin sawaayak kaali, nali Juda kayaak nulmi lotu kemin kaata yikik-kutal-fuku-bomdiya, kanu-bamdi ilsi. Kemin, ibi kaata weng san-silip; kemin ale, nali God ami unang tunum Kristen o kalin imi itam suun-bamdila, alik maak fak-daa sung

ilol diliit molin tap keliya, alik dinimnik o kal-bomdiya, iyo yan-fakan-tal-unemsi. ¹⁴ Kemin, nali siin kaali, alik nalmi awil-fakal imi kukup kaata kuyak tabep mo-bomdi, Juda kayak kaptam-ali maakup nata-kup nalmi naktum kusai iyo yim-baak tibi-lomdi, nata Juda nulmi kukup kaata talalu kutal-fuku kanu-bam biisi.

¹⁵ Katale, sawaayak kawu, akamen uli namulin disa bom ilsu diim kaptoowu, God ali uldaa-nam-buusa. Kemin, almi aket fukunin kaata-kup naandaap-na, tildang atamiya, almi okok kemin uyo kup-nalaya, kutal-fuku kulii-tabasii no. God ami aket fukunin kaali: Kanoliya, ¹⁶ Pol ata nami weng tambal uyo kutama din tunum miit ma miit ma imi bakayak o kala-lomdaya, almi Man alta kukup-naya, nayo atamsii. Yale, God almi Man kukup-nase kulu nali tunum ayo ma dik-daalasii dinim; ale, ¹⁷ aa nali abiltap-siik din Jerusalem tunum isiik tiltam God ami kalaan tunum kesip imi fanang din itamila, mafek mafek utamsii kaami miit kaata ma kukup-nin o kalalila imi fanang din itamsii disa; nali kambola din am bokon Arebia kawu bom-bilila, kulaali asuk kambolalila abip Damaskus unsii ko.

¹⁸ Nali tiltam Kristen ke-bomdi bii wasital asu-umano dakan tiilila, nayo din Jerusalem din unile, Pita so, alep weng bakamum o kalaliya din atamiya, alep kawu sin-yaabi bombii am talaba yang tiin malii foko kesii. Katale, ¹⁹ God ami kalaan tunum ti Kamokim Yesus ami niing Jems kaata-kup ilaya atamsii. Malo kiili ma itamsii disa. ²⁰ Kemin, weng kala dola kuyi kaali, God ami tiin diim uyo disa ibokoli daa; atin tifi tituun weng

kaata-kup ipni dola kuyi ko.

²¹ Kemin, ilana-somdiya kawu, asuk Siria bokon kawu bii yak aba din Silisia bokon kawu ti-inbi yakyak kem-tal-unemsi. Yale, ²² Kristen unang tunum Provins Judiya kaptam-ali nami tiin-matum uyo ma atamin disa bomdiwa, disa ²³ weng kaata-kup weng saniwa yi, Sawaayak kaali, tunum kaata numi Yesus ami lak dakaamin uyo ku-mafak-daayilila dinimnuk o ke-bamdaya, numi yem-tal-unemsa. Yale, kamala kalawaata, Yesus ami weng tambal uyo kukaayila tal-une-balaya, unang tunum iyo tal Yesus ami lak uyo dakaabip o ke-bilipla, iyo weng san-kaabip. ²⁴ Kemin, ili weng saniwa yi, God ali Pol ami diim kawu kanuba no kemip, weng sandiwa, God ami tong uyo bakan-tal-unemsip ko.

2

God ami kalaan tunum kiimi Pol so, nikil aket maakup ke una-tala-kemsip kaata ko

Ap 15:1-35, 21:25

¹ Nali bom biiliya, wasital matumkal uyo duk-duuliya, Banabas aso, alep asuk din Jerusalem unum o kala-lomdupya, nayo Taitus aso dabuu keliya nikil asuumanano unup. Jerusalem kayaak diildiil tunum Kristen kesip ita weng umuuyip unup disa. ² Kemin, God alta bokop-nala unsi kemin, nami aket fukunin kaali, ok kala kanubi kaaso, aa sawaayak kaami kanum-tabasi uso, uyo maaklo kelamu no kalaliya kaata, din Kristen unang tunum imi kamok kamok ilmi am kawu nikil tiin-bomdupla, weng tambal kaluuli,

unang tunum miit kusnum imi bakayila-tal-unen-umbi weng kalawuuli, fanang maakup kaata-kup kamok kamok imi talalu kukuyinsi. ³ Kemin, Taitus ali naso, tal-une-bam ilsup kaali, ali Grik tunum katale, kamok kamok ili weng uyo ma kuka-daa-lomdip, Kipyoy! nulmi kukup kaata ma kutal-fuku-lom mep tunum kaami ipnaal uyo bokukan-telin aa! kala-silip disa. ⁴ Katale, Kristen o kala atuk atuk kemin tunum malo ma kiili, Yesus Kraist ata numi kukup kuyase kaata utamum o kala-lomdip, tiltam nuso maakup tiin bomduwa kemin, kanola, Sawaayak kaa nuli Moses ami Lo uta taba-lomdu sok de-yimulin tap kesu. La, Kraist ata sok ayo tildaa yim-baalaya nuli tiin tip-daalin tap ke-sulup. Yale, tunum malo ma tiltam tilip bom-bilip kiita, bokoya-lomdip: Moses ami Lo kuuta, asuk kutal-fukulin o! kal-bomdip kanum bakabip. Katale, Banabas alep nuli, asuk yak sok de-yumulin tap kemin kaami kukup kulaali, kutal-fukulokomup disa yo, kala-sulup te! ⁵ Kemin, God ali Yesus ata numi iliim boyin tap kaami sang kaa ma fal-siki-lom kuu kaltam kaldaak ken-umba disa; God ami tituun-kup tabin weng tambal kuuli, kipni diim kawu ti suunkup bombulu yo! yaka-lomduwa, nuli tunum kiimi sikil diim abamnupla, ita tiin mosip disale; imi weng kaata weng sandupya, yak Taitus ami ipnaal kaa ma ukan telin dinim ke-sulup.

⁶ Kanola, tunum iip maakup maakup ili Kristen unang tunum imi kamok kamok o kalsip. Lale, kiili kalok nolin kaata win so no, kalaliwa kiimi aket uyo ma fukun-umbi disa; le, aa God ali tunum kiimi win umi aket kaata fuku-dakan-umba disa;

tunum win soyal bom-bilip kiili, nami weng uyo maso ma iflip-nan-sip disa. ⁷ Atin ti disa kemin, ili utamiwa yi, Siin kaali God ali Pita ami dabaala din Juda kayaak imi weng tambal kukaayila-unse ultap ke, ti kanola God akal nali nam-baala umbi unang tunum miit ma miit ma kawu God alami weng tambal kaata kukaayila-unse no naka-silip. ⁸ Kemin, God ayo Pita ami titil kolaya kalaan tunum ke, ok fuku-ilin kaami ok kaata kutal-fuku-somdaya, Juda imi iip yak tem kaptam banse. Kemin, nakal ti kanose ultap keliya, nakal God alta taba-lomda titil uyo kup-nala, kalaan tunum imi ok uyo kutama bomdiya, yak aba unang tunum miit kusnum kusnum imi iip yak tem uyo tal-une-bamdiya okok-ken-tabasi. ⁹ Kemin, Jems so, Pita so, alep kiili, kamok kamok o yakan-kan-unbip. Kemin, kiili utamiwa yi, God alalta ok dukum kalawaali, misiim kuyase no kala-lomdipla, Banabas so, naso, alep nuli kiim maakup iltap ke, weng fokoyipla, nikil aket maakup kebup-kup kulaa iyo boko-lomdip: Alep kipta, unang tunum miit kusnum kusnum imi iipyak tem kaptamu okok kem-tal-une-biliple, nikil ma nuta Juda kayaak imi iip yak tem kaptamu tal-une-bamdip okok ke-bulup ke-bam kanu-mokomup o kaliwa, kulaali fan, weng uyo talaluluwa ¹⁰ kamok kamok iyo weng maakup kaata-kup boko-silip. Kemin, Ibi mafek mafek dinim tunum imi aket kaata fukun-bamdip dong dakaayin-bamdiwa yi! kala-silip. Kemin, nali kaami aket uyo nan-buluya, ok kalawuuli titil-foko-bomdiya kulii yak abip ma ma kem-tal-unen-umbi.

*Pol ata Pita ami kukup mafak ke-balaya, ku-
fatap-daansa kaami sang kaata ko*

Ap 15:1,24, Gal 5:2-6

¹¹ Kanola, nikil nuli Jerusalem kaptam kulaa kela bital abip Antiok kawu unupya kawu, bombii Pita ali tal nuso bomdup kawu utami ya, Ali tal kukup mafak kem-tabu kala kalaliya, almi tiin diim kulu dabaak-mo lekbi kensii. ¹² Kemin, mep kabak-ami miit kaali, Jems ali Kristen imi Moses ami Lo ti dukum-kup kano yikik-kutal-fukulin tunum malo ma iyo yim-baala tal-silip kiili tilin disa ilipla, Pita ali yak unang tunum miit kusnum imi tem una ima uyo inan-umbip. Katale, tunum ili kulaata tal atamipya, kulu Pita ali imi atul kaata itam-suun-daa almi kukup tambal tunum miit kusnum iso, ima inan-umba uyo kulu ditang kala kambola-lomda, maso itamaya, iso ima uyo ma inam-noma dinim kelale, ¹³ Juda kayaak Kristen kesip yakal Pita ami kukup mafak kaata dikiwa-tabu-lomdip uyo kelip kala, kala-lomdaya, Ban-abas ali suun-daa kambolon o kaloma disa. Lale, kiimi kukup kaa kanubip kaata tabu-lomdu, Ban-abas ayo sisii dabang daaluya, akal ti kanola suun-daa kelaya, ¹⁴ nali itami yi, Kii God ami weng tambal kaami liip kaa tituun-kup kutal-fukubip dinim o, kalaliya, nali alik imi tiin diim kulu Pita ami talalu bokola-lomdi: Juda kayaak nuli tunum miit ma iso ok dakaap, ima dakaap, kaa inin dinim. Yale, Juda kabi kaltapni kukup uyo kela-lomdap, yak tunum miit ma Kristen kelin iltap ke-lomdap iso, ima inan-tala-balap kaali, tambal. Lale, kamala kalawaata, kanimin o kalalawa, tunum miit kusnum ma Kristen kelin ili kanola kukup

kalawaali kukuyilawa: Ibi Juda numi kukup kaata kutal-fuku-lomdip, kaptum kusal Juda kayaak ita-kup iso, kanola ima uyo inin o, kala-lomdap kaa titil-fak-daa kanubap i? aka-lom Pita ami kanum bakaanbi kelase ko.

Tunum ayo taltam Yesus ami lak duula namti, God ali bokola-lomda: Kabi tituun-kup tibin tunum o, akokoma kaami sang kaata ko

Rom 3:9-31, 5:1-11, 10:5-13, Gal 3:11-14

¹⁵ Faneng te! Tunum miit kusnum ili, Moses ami Lo uyo ma kutal-fukusip disa. Kemin, Juda ita bokoya-lomdip: Mep kiili ban kemin tunum o ken-umbip. Katale, Juda kayaak Kristen kesup nuli tunum miit kusnum imi man loop disa; numi awil-fakal kiili, Juda imi man loop kiita fokoliwa, nuli kala bom-bulup. Lale, ¹⁶ kaali nokol utam-sup, God ali Moses ami Lo kutal-fukulin tunum ami aket kaata fukun-bamda, Kaali tituun-kup tibin tunum o, ken-umba disa. Tunum ali Yesus Kraist ami lak duula namti, ata-kup God ali: Kaa fan tituun-kup tabin tunum o, yakan-kan-umba. Kemin, nuli yak Lo uyo iluut kutal-fuku-laamin kaami liip uyo kambola Yesus Kraist ami lak kaata duusup utamduya kemin, God ali numi Kraist ami lak dakaamin kaami toloop kabak-ami diim kaata nuli, Tituun-kup tabin unang tunum o kem-yaaba. Kemin, dok kanolin tunum ata Lo kaata iluut kuyak daa bomda kutal-fuku-balaya, God ali bokola-lomda: Tunum kaali, tituun-kup tabin tunum o ken-umba disa ko.

¹⁷ Kemin, Juda malo nuli, God ali numi bokoya-lomda: Ibi tituun-kup tabin unang tunum o

yakak i! kalalupla, Moses ami Lo titil-kup fak-daa kutal-fuku-ilin kaami liip uyo kambola-lom, Kraist ami lak dakaamin kaami liip kaata kuluu-sulup. Kemin, Juda ili boko-lomdip: Moses ami Lo titil-foko kutal-fuku-ilin kaami kela-yaamin kaali ti mafak; kemin ale, Kraist ata kukuyilaya, ibi kaa kano-silip utamduya kemin, kaata kukuyila tal aba tam tunum miit kusnum iltap ke-lom ban kemin tunum ke-silip o ken-umbip. Lale, ili dik-daa kuluusip dinim; Kraist ali kukup mafak kaami miit kayaak disa le, aa numi lotu kemin kaami lo kambola-sulup kaali ban kemin disa. ¹⁸ Nali kanola Moses ami Lo uyo dukum-kup kutal-fuku bom-biili kulaasii uyo asuk kuluu-lomdi kutal-fukuli namti, Lo kuuta, bokop-na-lomdu: Kabi Lo duulmin tunum o, nakokin. ¹⁹ Kemin, nali kanola Lo kutal-fuku-biisi kuuta, taba-lomdu bokop-na-lom: Kabi kaltapni ban kemin kaami tem diin-ilom telu taanokomap o, kemuya, Kraist ata nami abiin uyo kuluu-lomdaya, as diim uyo taan-ilomda, Lo kaami weng bokop-nasuu uyo wela taansuu. Kemin, kamala kalawaali Lo kuu nali maso ma nam-tal-fukubu dinim; nali ti God alami-kup kanuman o kalba kaata-kup kutal-fukubi. ²⁰ Kemin, kamala kala tiin kawong bombii kaali, nalmi titil kaata kuluu-lomdi tiin kawong bombii disa; Kraist ata nami iip yak tem kaldaku bom-balaya, nali tiin kawong bomdila kemin, kamala kala tawaal diim alik kalawaami tal-banen-umbi kaami tal-unebi uyo almi lak kaata-kup duu-bamdiya, tal-unebi kemin, nali kawu utamiya, God ami Man ali, nami lak ata duu-lomdaya, almi angtiil lak uyo duulin dinim maas kulaase no

kalbi. ²¹ Kemin, kanola Lo kuuta taba-lomdu dong dakaayin-buluya, nuli kukup tambal kaata kutal-fukusup dinam, kaa Kraist ali atin disa kulu taanse. Katale, ami taanse kabak-ali miit so kemin, God ami disa kulu olen-daap-nase uyo binali unen-umbu disa. Kabak-ali atin disa te!

3

Moses ami Lo tabuumin so, Kraist ami lak dakaamin so, imi sang kiita ko

Rom 3:9-13, 4:1-25, Gal 2:15-21, Hib 6:13-20

¹ Galesia kayaak tunum babonin kipyo. Nuli Yesus Kraist ayo kukuyupla ibi atam-silip, ali as diim kawu dabak tam diilipla taanse diim kaali, iltipni tiin alep alep iyo atam-laamin tap ke-silip. Lale, kamala kaata kawanta nong-fokoyala baboneng tabasip i? ² Nali weng maakup ma kaata-kup ibi dik-daayokomi. God ali kanimin o kalalaya, ali almi Sinik Tambal kaa kipni kuyase ni? Kaa Moses ami Lo kaata talalu tambal-kup kutal-fukulip kala, kala-lomdaya, God ali kuyase ne? God ami weng tambal kaata weng san-kaa-bamdip, Awu, kuuta tituun-kup tabin o kalip kala, kala-lomdaya, almi Sinik Tambal kaa kuyase? ³ Kamasi, kaa ibi God ami Sinik Tambal ami titil diim kawu kipni Yesus ami lak duu-yaamin kaa kufo-silip; kemin ale, kamala kalawaatale kambola-lomdiwa, iltipni titil kaata Kraist ami lak duu-yaamin kaa kutal-fuku kulii-tabum o ke-bip i? Kanimin o kalaliwa baboneng duku-bilip yoko? ⁴ Siin sawaayak kawu, uluum tabin yaapkan uyo tal kipni diim abem-somu uta taba-lomdu kipni aket fukunin kabak-ali kufoyasuu

nema? Katale, nami aket fukunbi kaali, uta taba-lom kipni aket fukunin uyo kufoyuluya, dukum-kup fanang dakan-tabasip o, kebi. ⁵ Kanimin o kala-somdaya, God ami Sinik Tambal ayo kipni kuyimba-kup, ilipni diim kawu ok awak dukum win sokaan kaa kanu-bam kema ni? Almi aket fukunin kaali, Moses ami Lo talalu kutal-fukusip kabak-ata no kala-somda ye? Kabak disa. God almi weng tambal, weng san-ilomdip, kaa ti atin faneng o, kebip uta te!

⁶ Kemin, numi awaalik Abraham ami kanon-bisa uyo talalu utamum. God ami Sukon Tem kabaku boko-lomdu:

Abraham ali aket fukuna yi, God ami weng kuka-daap-namba kuuli faneng, kanolokoma no, kalale, God ali utamaya, Ami aket fukunin uyo kanum bokola kala, kala-lomdaya, boko-lomda: Ali tituun-kup tabin tunum kayi!

kala-lomda, God ami Sukon Tem kabak-ali kanum bokosu. ⁷ Kemin, ti ipkal utamin! Tunum unang iyo dok kata utamipya, God ami weng tambal uyo fan tituun o kalip namti, kiita-kup atin fan Abraham alami man loop iltap. ⁸ Kemin, sawaayak kaa, God ami Sukon Tem kabaku weng kaal-ke boko-lomdu:

Unang tunum miit kusnum ili tiltam nami lak uyo duulipla kawu, kabaku nayo bokoya-lomdi: Kiiso maakup tituun-kup tabin unang tunum o yokokomi no kalase. Ultap kemin, God ami Sukon Tem kabak-ali boko-lomdu:

God ami weng tambal kaa Abraham ami bokola-lomda: Ilom am ma daanokomu kabak-ali kapni miining imi diim kaata fan kukup tambal tambal uyo unang tunum miit ma ma alik iyo kuyokomi no, kalase kayi!

kala Sukon Tem uyo kanum bokosuu. ⁹ Ultap kemin ale, tunum God ami lak duula kaakal, God ali kukup tambal tambal kolokoma kaali, Abraham ami kanu-balaya kanon-bisa altap akal kanumokoma ko.

¹⁰ Katale, tunum yaapkan iyo, Nuli Moses ami Lo kaata talalu iluut dabak-daa kutal-fukubom buluwa kaata, God ayo bokoya-lomda: Ili ti tituun-kup tabin unang tunum o, yakak o kal-bomdiwa kutal-fukulip namti, God ayo wiis-moyilala, unang tunum kiili, maaklo ke win dinim ke-lokomip. God ami Sukon Tem uyo boko-lomdu: Kanola unang tunum alik ili Lo weng kaami sukon tem kabak bombuu uyo, Lo maakup ma so ma kewin disa alik ti kutal-fuku kanumokomip namti, God ayo wiis-moyila kiili, atin maaklo ke win dinim ke-lokomip disa yo,

kalsu. ¹¹ Kemin, God ami Sukon Tem uyo boko-lomdu:

Dok kanolin tunum kaata, God ami lak kaa duula namti, kaata-kup God ali bokola-lomda: Kabi tituun-kup tabin tunum kayi! akaya, tunum kaali tiin kawong ilokoma no,

kalasuu. Kemin, nokol kabak utamuwa yi, Tunum unang iyo ma taang-kala Moses ami Lo kaata talalu yikik-kutal-fukulamip dinim utamduya kemin, God ali boko-lomda: Ili tituun-kup tabin unang tunum o kalokoma disa yo, kebp.

¹² Kemin, God ami Sukon Tem kabaku boko-lomdu:

Dok nolin tunum ata ti Lo kaata-kup alik ti kano kutal-fukulin-kup ila namti, mep tunum kaali kabang-ami liip kawu tiin kawong ilokoma te!

kalsuu. Kemin, kaa utamupla, Moses ami Lo kutal-fukumin uyo God ami lak duu-yaamin kaami mafek mafek disa yo, kebur ko.

¹³ Sukon Tem uyo asuk boko-lomdu:

Aa, tunum ali kawanta kukup mafak nuu-balaya, aalip taanaya dabak tam as diim dap-diilip namti, ali utamupya, U, fan God ali mep tunum kaami win uyo mafak bokolala kemin, aalip o

kalolup. Ale, Moses ami Lo uyo numi win kaali, mafak bokoya-lomdu: Ban ken-umbip ibi, atin God ata kipni win mafak bokoyokoma te! kala kanum bokosu. Kemin, God ali Kraist ami win mafak bokolala, uyo kuluu-lomda as diim taanse kaali, numi abiin kaata kuluu-lom taanse. Le, numi win mafak bokoyinsu uyo kuluu-lomda, asuk molaya, yaawa-sulup. ¹⁴ Kanola Kraist ami aket fukunin kaali: Kanoliya tunum miit ma miit ma iyo nami diim kawu fep-nipla, God ami Abraham ami weng kuka-daalaya kutal-fukuse ultap ke-lomdaya, yak tunum miit ma iyo yim-tama tam alami miit tem daa-lomda kukup tambal-kup kukaayak o, kala-som ale, uyo kanoliya, Atok ayo utama yi, Kiili nami lak duulip u! kala-lomdaya, almi Sinik kaa kuyokomi no kalase ayo numi kuyak o! kalalaya, Yesus kaa mose ko.

God ami Lo so, almi weng kuka-daa uyo kanolokomi kaa kalase so, kiimi sang kaata ko

Rom 4:1-25, 5:20, 11:6, Hib 6:13-20

¹⁵ Nalmi nak-tunum kusal kipyo. Kalawaali, tunum nulmi sang kaata ma bokoyokomi kayi! Tunum alep ma imi weng uyo kuka-daa yak sukon tem unu dol-nokomip uyo, yak tunum kusnum ma ata tildang-ilomda, alep imi weng kutiibip uyo kuyang saak tiilama dinim. Ale, asuk maso til daala tooplo so unomu disa yo. Kemin, ultap o. God alami weng kuka-daa kaata: Kanolokomi te, kalase kaayo ali lolokoma disa. ¹⁶ Kanola, God ali boko-lomda: Mafek mafek tambal ma uyo am ma daanuya kabaku tiltam talokomu kayi! kalase. Kemin, God ami weng kuka-daasa uyo, God ali Abraham aso, aa Abraham alami man aso, alim imi kuyinsa kaa, God ami weng bakaan-bisa kaali, man loop yaapkan kesip imi sang kaata bokonsa disa; atin man loop maakup ma ami win kaata-kup bokonsa. Kemin, Abraham ami man loop sang kulaali, Kraist alami sang kulaata bokosa te! ¹⁷ Kemin, nami weng kuluumi miit kaali, kamasi kaa God ali Abraham ami diim kawu weng uyo boko kuka-daala-yaabuya, bombii wasital ulmi-kup 430, kiita dinimnipla kawu Lo namti tiltam dukup dakat kalasu. Katale, Lo kuuli, dok kano-lomdula, sawaayak God ami weng kutiisa uyo kulaak tabiilamu dinim ale, titil-foko taang-kala-lomduya, God ami weng kukulu-daasa kaa, kukan-tiilamu dinim. ¹⁸ Kanola, Lo kaata kutal-fuku-lomdup, God ami mafek mafek: Kaali kipni no, kalsa uyo kan-umbup dinam, utamuwa yi, Liip kaali God ami weng kuka-daa-lomda kaa

kanolokomi kayi! kalsa kaami liip kawu disa. Kaa Lo kaami liip o, ken-umbup. Lale, God ali: Nalmi weng kuka-daasi kaata no, kalalaya, mafek mafek tambal kaali, Abraham ami konsa ko.

¹⁹ Sawaayak sawaayak kaptoowu, God ayo Abraham ami diim kawu weng kuka-daa-lomda, Am ma daanokomu uyo kanolokomi no kalsa. Kemin, ali kanimin o, kala-lomdaya mulo kawu Moses ami diim kawu Lo kaa kuka-daansa ni? Kaaye? God ali, ban kemin kaami miit kaata tiltam fatap-nuk o! kala-lomdaya, Lo uyo kuka-daase. Kemin, God ami aket fukunin kaali, Lo kalawuuta bom-buluya, yak aba umbutoop Abraham ami man loop sawaayak sawaayak, nalmi weng kuka-daansi tunum Kraist ami dusiin-daa talokoma kuyaku dilit kaluk o, kala-lomdaya, weng kaa kutiisa te! Kanola God ali Lo kuuli, ensel imi kuyilaya kemin, Moses ata God so, unang tunum so, imi iipyak tem kabaaku tolnaya, ensel ita Moses ami koliple, ata fukuba-kup asiik unang tunum imi kuyase. ²⁰ Katale, tunum maakup ma ata taba-lomda, God ali dap-kabak daa-som Abraham ami dap-kaldak daa-som kelaya, dong dokoyilaya, weng uyo ma boko kutiisip dinim; atin disa te! God maakup alta-kup taba-lomda, Abraham ami weng uyo boko kuka-daala-lomda, Kaata kanolokomi no ansa, kaata fan uta uta ke-lomduya, Moses ami Lo kuuli, kabaak bansuu.

Lo kuuta, numi atok tiin molin tap ke-lomdu yim-tama Kraist so unemin kaami sang kuuta ko

Rom 3:9-12, 8:2-4

²¹ Kanum bokolu kemin ale, Lo kuuta taba-lomdu God ami weng boko-lom: kanolokomi no,

kalsu kuuta tit-utam-ilomdu losu nema? Disa te! God ami, Kuuta kanolokomi no, kalsa uta taba-lomdu tiin kawong ilin kuuta kukaayila-yaabu. Lale, Lo umi kanum-unbu kaa ukol ulmi kusnum. Ale, kanola Lo uli tunum imi yam-titil-diiluya iyo tiltam Lo uyo kutal-fukun-umbip dinam, Lo uta fan tunum kii yam-talalulula tiltam God ami tiin diim kaata tituun-kup tabin unang tunum kemalip. Yale, kanolin Lo kuuli ma bombuu dinim. ²² Kemin, God ami Sukon Tem kabak-ali boko-lomdu: Ban kemin uta taba-lomdu unang tunum iyo alik sok de-yumulin tap kesu no, kalsu. Kemin, God ami aket fukunin uyo, Ban kemin kuuta kuno kewiya uta taba-lomdu, kiili sok de-yumulin tap keluya, imi aket awak dukum uyo fukun-ilomdiwa kawu, nami man Yesus Kraist ami lak uyo duu-lomdiwa yo! Sawaayak kawu nami lak duulin unang tunum imi weng uyo kuya-lomdi, Kanolokomi no, klasii uyo kuluulin o, kala-ilomdaya, ban kemin uyo kuno kambowaya uta taba-lomdu sok de-yim-tiilin tap kesu ko.

²³ Kemin, Yesus ali talala unang tunum ili ami lak kaa duulin disa bom-biliwa, Moses ami Lo uta taba-lomdula, nuli sok de-yumulin tap keluya, tiinaasupya, kulaata Yesus ami lak duu-yaamin kaami liip kuuta tiltam fatapsu. ²⁴ God ami aket fukuna kaali, Ilom am ma daanokomu kabaku ali utama yi, Kiili nalmi man Kraist ami lak ayo duulip o kala-lomdaya kawu, ayo bokoya-lomda: Kipni ban kemin kaami maan uyo disa keyulula, tituun-kup tabin unang tunum kelip o, yokon i kalalaya, Lo uyo kutiilaya, nulmi Aalap keya-bomdu tiin mo yakyak kulii yak aba bital kula

diilu kaali, Kraist ami talse kuyaku dilit kalasuu.
²⁵ Kemin, kamala kulu Yesus ami lak dakaamin kukup uyo tiltam talsuu. Kemin, Lo uta numi Aalap tap keya tiin molu kaami diim kabaku maso ma bom-bulup dinim o.

Tiltam Yesus ami lak duu yak almi diim fewa ilin kaami sang kaata ko

Jon 1:12, Rom 6:3-4, 13:14, 1Kor 12:12-14

²⁶ Dok kanolin iptu, Yesus Kraist ami diim kawu fewa-silip namti, iptu fan atin ti God ami man ke-bom bom-bilip o. ²⁷ Aa, ibi kawanta ma Kraist ami lak duu-lomdip oksam woko-silip namti, kipta fan Kraist ami aket fukunin so, ami kukup so, kiili kuluu-silip. ²⁸ Kemin, God ali tunum unang iyo itafii-bamda, Awu, yak kalawaata Juda kayaak ale, ma kalawaata tunum miit kusnum o! kal-bomdaya itafii-bam ayo lii-bamda, Awu, kalawaali sok dedulip okok kemin tunum ale, ma ata akal almi aket-kup fukunin tunum kala ke-bamdale, kuno kalawaali tunum, aa kalawuuta unang o ke-bamda liiwa-yaaba disa; alik ibi Kraist ami diim kawu yak fewa-silip kemin, ibi akal alik akal alik disa; ibi ti fanang maakup. ²⁹ Kraist ami unang tunum ibi Abraham ami God ami lak duusa ultap ke-silip utamduya kemin, ibi Abraham ami man loop iltap ke-lomdipla, sawaayak God ami boko-lomda: Mafek mafek kalawuuli Abraham ami no, ansa kaali kipkal kuluulokomip o.

4

Ban kemin kaami ok fukulin unang tunum numi

tiltam God ami man kemin kaami sang kaata ko
Jon 1:14, Rom 8:3-4,15-17

¹⁻² Kemin, kabak-ami sang uyo maso ma bokolon o kalaliya kemin, tunum ayo am ma daanokomu uyo almi man alta tal aba tam Aalap ami taanda alik kanumin mafek mafek kii kutiilokoma uyo kuluulokoma. Kemin, bung kayaakim ali man kaa bombe. Lale, kama man bombe kaptoop-ali almi mafek mafek kaa akal tiin molokoma dinim; ali disa wok fuku-lom iiwaan ami man altap kelala, okos aa, aalniing aa, ita man ayo tiin mole, ami bung mafek mafek kiiyo tiin mo ke-bom bilipla, man ali weng kuyang saak tiimin dinim, Ti weng, weng san-kaamin man ke-bamdaya, ti tiin molin ami weng kaata-kup weng san yakaba butoop Aalap almi, Kulaata mafek mafek kutiilokomi uyo kolan o, ansa kuyaku dilit kalokomu. ³ Ultap kemin, nokol kanola aket tambal ma fukunulup disa. Man katip katip ililtap ke tawaal diim kalawaami kukup mafak imi minlo tem kuyangu bom-buluwa ita sok de-yumulin tap ke-biliwa tiinsup. Lale, ⁴⁻⁵ God ali tunum unang Moses ami Lo umi minlo tem bom-bulup numi iliim kaata, Boliya nalami man ke-lomdip nami mafek mafek iyo kuluulin o kalalaya utama yi, Almi, kaa kanolokomi, kalase uyo tiltam tulu kala, kala-lomdaya, alami man ayo dabaala tildaak talaya, awak uyo duuluya, tiltam aba Moses ami Lo uta kutal-fuku-somdaya bom ilsa ko.

⁶ Kemin, kamala kaali, Ibi God nalmi man ke-bom bilip o, kala-somdaya, God ali almi man Yesus ami Sinik ata dabaala tal nulmi aket tem un-ilom

dong dokoyilaya kawu, nuli God ayo, Atok o, atok o, akan-kaa-bomduwa naan-umbup. ⁷ Kanola kibi maso ma Moses ami Lo weng kaata-kup bon takas tiyak tam umi bon tem daalin tunum bom-bilip disa; kibi God ata yim-talalulaya, God alami man ke-silip utamduya kemin, God ami mafek mafek, Nalmi man kep-nokomip kiimi no kalalaya, talalu kuyase, uyo kipta kasentap tal aba tam kuluu-lokomip ko.

Pol ami Galesia kasel imi aket yaapkan fukun-bam bom ilsa kaami sang kaata ko
Jon 8:45, 1Kor 8:4-6, Kol 2:16

⁸ Ibi sawaayak kaali, God kaa atamin disa bom-biliwa, sinik mafak ita taba-lomdip sok de-yimuliwa, imi minlo tem kawu bomdip imi ok uyo kutal-fukuya-bomdipla, Kiita numi god o ke-bamdip ilsip. Lale, sinik mafak kiili, fan God daa. Le fan, kii god alaltap disa. ⁹ Katale, kamala kulu ibi God atam-silip. Kata, ibi talalu atam-silip disa; God alalta ibi itam-ilomda uldaa-yim-buulaya atam-silip. Kemin, ibi kanimin o kalalip-la asuk alula yang tawaal diim kalaami sinik mafak mafak imi minlo tem uyo kabak banum o kala-silip i? Kuliili titil dinim ale, ili ok tam-bal ayo ma nun-umbip disa; kemin, kanimin o kalaliwa din itamupla, ita sok de-yumulin tap keliwa imi okok ilum o kalaliwa yo? ¹⁰ Ibi kaata, Kanu-bulupla God ali numi itam-ilomda, numi fiyaap kaata suunkup duu-bamda yim-buulak o kal-bomdiwa kemin, kanola am awak dukum ma daanbu so, kayoop tiltam tabamna fiyaap du-umin so, unang tunum alik tala-tala-ke-bam lotu

kemin am daanbu so, alokso wasital tiltam tababu kaami kukup kaaso, kiiyo kanu-bam fiyaap duun-unbip. Lale, kuu God ami liip kaa, kaa bombe disa. Ita ipni yim-buulokomu disa. ¹¹ Nali kipni aket dukum kaata yaapkan fukun-bamdiya, nali siin kawu kipni fiit-kup dabak-daa-bomdiya, dong dakaayinsi uyo atin daak ababu ema yo kebi. ¹²⁻¹³ Kibi tunum miit kusnum kemin, ibi Moses ami Lo diim kawu tiin-bomdiwa, sok de-yumulin tap kesu disa. Kemin, sawaayak kaali, Juda nulmi kukup kaata kambola-lomdiya, iltiptap ke-lile, Moses ami Lo uta taba-lomdu sok de-namulin disa keluya, bom biisi. Katale, kamala kulaata kanimin o kalaliwa, ipta Juda imi kukup uyo kulu-ulum o, kalbip i? Ibi kanumin disa yo. Atin nalmi nak-tunum kusal kipyo. Kabak-ami sang kaata ibi dukum-kup bokoyon o, kala-lomdiya kemin, ibi Juda imi Lo kaami aket uyo lukuuyu kulaa-lomdip, tiltam naltap keliwa yo kala-somya ko.

Kamasi kaali, ipkal utam-silip. Kemin, nali ibi abiltap keya unokin lale, nali mafak-alin kaata umuli kala, kala-lomdiya kemin iltipni abip bom-bilip kulu kipso maakup suunkup bomdila, God ami weng tambal kaami sang kaali, kamosinin kawu kufo-lomdiya, kukaayinsi. Kemin, ibi kukup mafak so ma kup-na-silip disa. ¹⁴ Faneng, mafak-alin uta taba-lomdu nam-mafak-daaluya, ipyo, aket uluum kuyula, kwin! kaaso kep-nokomip kawi! kalasii. Lale, ibi nali daang ukup-na-silip dinim; ale daal tabeyu kep-na-silip daa yo, kala-lomdiya ibi God ami ensel e, Yesus Kraist ami dabuulin tap ke-lomdip nami weng uyo weng san-kaamsip. ¹⁵ Kemin, ibi God ami weng kuuta,

fiyaap duu-bam atin ibi mafek mafek tambal tambal iyo dong dakaap-nam-bamdip kukaap-ninsip o. Nami utamsii kaali, kanola ibi nami tiin mafak uyo utamdipla, Kaa olen-daala-lomdupla kemin, numi tiin tambal kaata luk-duu-lomdup kolup dong dokoluk o, kala-silip dinam, uyo kano-silip. Katale, kipni fiyaap duumin kaa kanumsip kaali, ibi kamala kaa kanubip disa. Kabak-ali kuu doku daa-silip i? ¹⁶ Nali weng kaa faneng tituun-kup tabin bokoyasii. Kemin, kipni aket fukunbip kaali, nali kipni waasi ema?

¹⁷ Kemin, Juda tunum iyo kasen-foko God ami weng tambal kukaayup kayi! kemin tunum ili atin kipni neyinbip. Katale, ili kipni lak uyo ma duu-bamdiwa disa; ili ti ilmi lak kaata-kup duu-bamdiwa kipni neyinbip. Kemin, aket fukunin kaali, Nuyo Galesia kasel imi nen-daayupla kawu, ili Pol ayo kelalip tildak numi tem tiliwa, nikil alimal maakup ke tambal-kup bomduwa yi! kal-bomdipla, Juda tunum ili ipni neyinbip. ¹⁸ Kanola nuli, kayak kayak iyo kukup tambal kaata-kup kutal-fukulin o kalalupla, neyokomup kulaali tambal. Kanola naso nikil alimal ilokomup e, aa nali ilokomi disa ye, uyo kanolin kukup kaa tambal kemin, kibi suunkup mokso ma ke-bom kanu-mokomip. ¹⁹ Nalmi man kipyo. Nami aket uluum kaali, unang man kuulon o kal-bomdu yol dukum utam-laabu ulultap kebi kemin, kibi siin kaa tiltam Yesus Kraist ami lak uyo duuliwa yo, kal-bomdiya, aket uluum uyo tabep-nuya, ipyo fen-unbi. Kamala kulu tiltam tin Kraist alaltap keliwa yo kalaliya, aket uluum tabep-na-buluya bombii, ²⁰ nali ipni kukup kaata aket yaapkan

fukunbi kemin, kamala kaali kipso, naso, nikil alimal maakup bomdupya weng uyo bakayon o kalbi. Lale, nali olen-yinbi kemin, uyo bokon samaan o kalaliya kalawu bomdi, disa weng kaata-kup dola kuyi no.

Heka so, Sara so, unangyamdal alep imi faldak-tiimin weng kaata ko

Jon 8:31-37, Ap 15:10-11, Rom 8:15, 9:7-9, Hib 12:22, Rev 21:2,10

²¹ Unang tunum kipyo! Maakup maakup kibi Moses ami Lo umi minlo tem kawu-kup bom iluwa, uta yim-bitam abip tangbal daaluk o kalbip. Lale, nali kibi dik-daayokomi. Ibi Moses ami weng dolsa kaali, talalu utamsip e disa? ²²⁻²³ God ami Sukon Tem kabaku bokolomdu: Abraham ayo man tunum alep kemin, ma kaali Abraham almi disa kulu ok fukulin unang Heka kuuta Ismael ayo kuulule, ma kuutale, dalaal unang Sara kuuta Aisak ayo kuulu kesu no kalsu. Yale, disa kulu ok fukulin unang umi man kuusu kaata, alami aket fukunin kaata-kup akam maakup bomdiwa awak uyo kumun so ke-lomduya kuusu. Ale, dalaal unang umi man kuusu ata God almi weng mikil diim, Akam, ibi man ma kuulokomip o, kala boko kuka-daalaya akam maakup ilomdip awak uyo man kumun ke-lomduya kuusu ko.

²⁴ Sang kabak-ali faldak-tiimin sang kemin, unang alep kiili, God ami weng alep ma kuka-daasa ultap kemin, ma kaali, Moses ami Sainai Tikiin kawu, tam atama Lo kaa konsa kabak-ali disa kulu ok fukulin unang Heka ultap kemin, tunum unang ili, Lo kuuta yikik-kutal-fukulum

o kalaliwa, iluut kuyak daa fiit-bilipya, Lo uta sok de-yim-tiilin tap keluya, fiita-yaabip. Kemin, kiili Heka umi man disa kulu ok fuku ilin tap ke-bamdiwa kanu-bisip. ²⁵ Kemin ale, Sainai amdu fiil kaptam-ali am bokon Arebia bokon amdu kemin, tam kaptamu Moses ayo Lo kaa kuluusa; kemin ale, Heka kuuli Lo ultap kanolin. Ale, Jerusalem kaptam-ali Juda imi abip diildiil kemin, Jerusalem kasel kiili, lotu kemin umi lo uta ti kano dukum-kup kutal-fukulum o kalalip kanu-bilipya, lo uta taba-lomdu sok de-yim-tiilin tap keluya, kanun-umbip. Kemin, Heka uli Jerusalem kasel iltap; kemin ale, ²⁶ Jerusalem ma yo kalin kaa, God ami Jerusalem kasel ili disa kulu ok fukumin dinim bom-bilip o kalin, uli unang Sara uta kemin, uta God ami abip tambal Jerusalem ultap. Kemin, uli God alami weng ma Abraham ami diim kawu kuka-daa-lomda, Kaata kanolokomi no, kalsa ul-ultap ale, kaali, unang tunum God ami weng kuka-daaya kanolokomi no, kalase kuu utamupla, Fan uu kalokin, uyo numi awak. ²⁷ Kemin, God almi Sukon Tem kabaku kanum bokosu kaali, Juda imi Jerusalem umi sang kuuso, God ami Jerusalem umi sang so, kiita faldak unang alep kiimi diim kawu tii boko-lomdu:

Unang kubi man fakamin disa, fuunkis unang kesap. Yale, kubi fiyaap-kup duu-bam tiin bomdawa yo, kala-somya kemin, Kubi man faka-bamdawa, yol utam-yaamin uyo ma kuluusap disa. Yale, kupni aket uyo tambal-kup ma kep-tula fiyaap duumin-kup tiin-bomdapla naan-bamdawa ilan o! Disa kulu ilin kupta, man yaapkan unang ke-lomdap,

unang tunum din umi man fakamin uyo
kup-ta akaawa, kupni man kiita ita ita ke-
lomdip tunum unang yaapkan ke-lokomip
o,
kalsu ko.

²⁸ Kemin, naktum kusal! Kibi Sara umi man
Aisak alaltap kemin, ibi God ami weng ma kipni
kuka-daaya-lomda, Kanolokomi no kalsa uyo, U
fan u! kala-silip kabak-ata utamduya kemin, ibi
God almi man kela-silip. ²⁹ Lale, man kaa, awak-
aalap ilimi fanang saanin man duu-silip, Ismael
ata taba-lomda man God ami Sinik ata awak-aalap
dong dokoyilala, Aisak kaa kuu-silip ali, waasi
kela bom ilsa. La, mep kamala kulu tunum unang
Moses ami Lo tabuulin ita tam aba tunum unang
God ami weng kuka-daaya, Uta kanolokomi no
kalsa, uyo ti faneng u! kebip kiita, waasi ken-
umbip. ³⁰ Katale, God ami Sukon Tem kabaku
kanimin o kalsu ni? Kabak boko-lomdu:

Sok de-yumulin unang umi man kulaali unang
sok de-yumulin disa umi man aso alep
maakup kelip aalap ami bung kaa kuluu-
yaamin disa; sok de-yumulin unang umi
man sole, awak so, awaat iyo fotabam-nala,
atin yak banin o

kalsu. ³¹ Kanum bokosu kemin, nak-tunum kusal
ibi! Nuli unang tunum God ami weng kuka-daaya,
Uyo kanolokomi kayi! kalsa kabak-ali utamupya,
U, kabak-ali faneng u! kala-sulup, nuli unang
sok de-yumulin unang umi man alaltap disa; nuli
unang sok de-yumulin disa unang umi man alal-
tap; kemin ale nuli sok de-yim-tiilip ilin disa; disa
kulu ilin imi kukup kaata-kup kotal-fuku laabup.

5

¹ Kraist ali aket fukunin kaa, Nuli sok de-yumulin disa ilin ililtap ke tambal-kup bomdiwa yo kala-lomdaya, numi Moses ami Lo uta taba-lomdu sok de-yimulin tap kesu uyo til-daayase. Kemin, ibi Juda ita sok de-yumulin tap keliwa, Moses ami Lo uta asuk maso ma kutal-fukulaamin dinim. Kemin, titil-foko tola-bomdiwa ko.

Kraist alalta taba-lomda numi sok de-yumusuu uyo til-daa-yim-baasa kaata ko

Jon 8:35-36, Ap 15:1,24, Gal 2:11-14

² Nali Pol nata weng kala bakayinbi kemin, weng selin. Kanola tunum kibi God kaa, Nuli tituun-kup tabin tunum o yakak o kalaliwa, Juda ili kamboyiwa ita taba, kipni ipnaal uyo bokukan-tiiyip namti, Kraist ami as diim taanse kabak ibi dong dokoyokomu disa. Atin ti disa te!

³ Kuno kamboyulupla, iyo numi ipnaal uyo ukan-tiiyik o kebip tunum kiwe. Nali weng kalawuuli asuk ti fatap-kup bokoyokomi kemin, dok kanolin kapta ma kanolin Moses ami kukup maakup kuuta-kup kutal-fukulap namti, kabi Moses ami Lo alik umi minlo tem unapla, sok de-tamulin tap ke-lokomu no kala-somla ko. ⁴ Tunum malo ma kipni aket fukunin uyo boko-lomdip: Nuli God kaa bokoya-lomda: Ibi tituun-kup tabin tunum o yakak o kala-lomdip Moses ami Lo uta fukulum o kala-silip. Kata, kanolin kukup kuu ibi Kraist kaa kambola-lomdipya, God ayo kipni dong dokoyikin kaami liip uyo kulaalum o kalbip. ⁵ Katale, numi aket kaa ma kanubup disa; God ami Sinik ata yam-titil-diilaya, nuli utamuwa yi, God ayo, Ibi tituun-kup tabin unang tunum o, yokokoma kala kalsup.

Kemin, uyo utamupla, God ami weng kuu atin fan u kalaluwa, weng kabak-ata fen-bulupya, tiltam dukup-dakat kaluk o kalaluwa, kabak-ali fenbup.

⁶ Kanola tunum ayo Yesus Kraist ami diim kabak fep-na namti, ipnaal bo-kukan-tiimin uta taba-lomdu dong dokoyokomu dinim. Ale, aa ipnaal bomin disa kuukal kuno dong dokoyokomu disa. Ale, kanola tunum ali Yesus Kraist ami lak kaata duu-lomda, ap-tunum kusal imi kukup tambal aket falit kaata kukaaya namti, kanolin kukup kaata taba-lom atin tituun dukum o.

⁷ Siin sawaayak, kipni Kraist ami lak dakaamin kaali, tiltam titil-fokosu. Yale, kamala kalawaata weng selila, ibi God ami tituun-kup tabin weng uyo maso ma kutal-fukubip dinim o kaliwa kaata, weng san-ilomdiya, kanta bokoyilaya ibi kano-silip yoko? ⁸ Kemin, God ali kibi naan-daaya, alami fanang uyo tildang talen-umbip. Kemin, God ata ibi tiklak-yim-bamda kambop-na unemin kaa tangbal o, ken-umba disa. ⁹ Kaa kipkal utamsip kemin, kanola mafek mafek atul tabin katip ma kaata dabaalap yak inin umi iipyak tem kabaak banokoma ayo, ami atul ata taba-lomda inin-inin iip yak tem ayo bukulokoma. Ultap kemin, tunum ta, disa ibakamin weng ma bakay-inbip kiili, iip maakup maakup ita-kup lale, ti kuli-ita taba-lomdip unang tunum yaapkan kii yam-mafak-daalokomip kayi! ¹⁰ Kemin, naso nikil alimal maakup kuu mim-daa Kamokim ami lak uyo duu-sulup. Kemin, nali kaa utami yi, Ibi fanang nami aket fukunin kuuta-kup kutal-fukulokomip kaata, kibi ibakamin tunum kiimi fanang saanin kaa kusnum akal alik kutal-fukulokomip disa yo

kebi. Kemin, tunum kaa kawanta taba-lomdip kipni aket fanang saanin ku-mafak-daayip namti, kaa God alalta mep tunum kiimi ban kemin kaami maan uyo tiyokoma ko.

¹¹ Kata, tunum malo ma ili boko-lomdip: Pol ata taba-lomda tunum alik iyo bakayin-bamda: Yi, kipni ipnaal uyo bo-kukan-tiiyiwa, God ali boko-lomda, Ibi tituun-kup tabin tunum te! yakak i! kala-lomdaya, bakayin-kup tabasa kawi! ken-umbip. Kemin ale, naktum kusal, kibi nali kanola weng kaa bakayila-yaabi dinam, Juda kiili, kukup mafak uyo kukaap-nalalip disa. La, nali kanumin weng kuu kanum boko-lomdi bakayinbi dinam, Yesus ami as diim taanse umi sang kuuli, ma taba-lomdu Juda imi aket atul uyo kuyuluya, aket atul tabebip uyo disa kelamu. Lale, kaa disa te. ¹² Kemin, mep tunum kaa taba-lomdip kipni aket fukunin kaa ku-mafak-dakayin-bam bom-bilip kiili, kanolip namti, kiili atuk-atuk-kemin disa. Kemin, kiimi ipnaal katip sakap kaata bo-kukan-tiiyip yol kuluu-laamin lale, nami aket kaali atin ti iltipni angtiil alik ayo bo-falala kuyak moyiwa yol dukum kuluulik o kebi.

¹³ Nak-tum kusal kipyoy. Kabak faneng kemin, God ali ibi naayin-balaya, tal aba tam Moses ami Lo kaata fuku-bom ilupya, God ata ibi tituun-kup tabin unang tunum o kalin kaami liip uyo, kela talaba yak sok de-yumulin dinim iltap kesilip. Katale, ibi iltipni aket kaata fukun-bamdip: Yi, nuli nokol nulmi fanang dakamin kaata-kup fukun-bamdupla, yak mafek mafek nuumin tunum ke-sulup. Kemin, nuli siin kaami kukup uyo kanolum o, kalup kulaali, kanolalup o, kemin

daa. Ibi ti kaltipni kap-tunum kusal kiimi aket kaata kuyinbip-kup, alami weng-kup weng san-kaa-bamdip dong dokola una-tala-ke-bamdiwa yo, kala-somya ko. ¹⁴ Lo alik kabak-ami iipyak tem uyo maakup kemin, uyo boko-lomdu: Kabi kaltapni angtiil lak kaata duu-bomdap tiin saan-umbap ultap kelap, yak kaptum kusal imi lak uyo duu kelan o kalasu. ¹⁵ Kalsu katale, ibi ti dinin kaata-kup kanum yakyak kutama tal-bomdiwa yak fik o kalba, niing o kalba, uyo dap-kayaku una-tala-kemip namti, ipni aket maakup ke una-tala-kemin uyo dinim kelule, alik kuyaku-diyaku-ke mafak-nokomip kemin. Ibi kuu talalu utafii-bamdiwa yo! kala-somya ko.

God ami Sinik so, nulumi siin aket so, alep kiimi waasi kela una-tala-ken-yaabip kaami sang kaata ko

Rom 7:14-25, 13:14, Ef4:20-24, 1Pit 2:11-12, 1Jon 2:1-2

¹⁶ Nami weng namti kalanolin ko. Kibi God ami Sinik ata kambolip ata tildak ibi tiin molak i! Kemin, kibi kanu-mokomip kaali, siin ami kukup uyo maso ma kutal-fukulokomip disa; God ami Sinik ami kukup kukuyinba kaata-kup kutal-fukulokomip. ¹⁷ Kemin, nulmi siin kaami aket fukunin ali akal almi boko-lomda: Yak kaata kanuman o, tildak kaata kanuman o ke-balale, aa God ami Sinik ali akal almi ma boko-lomda: E, e, yak kaata kanuman o, tildak kalaata kanuman o ke-bala, ken-umbip. Kemin, alep kiita tabalom waasi kela una-tala-ke-biliwa kemin, kabi yak kukup tambal kaata-kup kutal-fukulon o kebab kaa, taang-kala yak fukulamap dinim ken-umbap.

¹⁸ Lale, God ami Sinik asiik unala, ami daang tem unip namti, kibi Moses ami Lo kuumi minlo tem kawu bom-bilip disa.

¹⁹ Kipkal siin umi kukup kanumin kulaa utam-sip taa! Yak sadikimin kukup, unang umi utam aket dakat yak abu nenin, yak kukup mafak mafak fatom-tabasu kukup, ²⁰ awem men umi wiis-saan-bam naalin, yokoop wakamin, waasi kela una-tala-kemin, dinin kukup, itam-suunin kukup, nenin kukup aye, nuta nuta keluwa yo kalin aye, weng aal-dikimin, tunum miit bakela una-tala-kemin ²¹ aptum kusal imi neya una-tala-kemin kukup, ban ima fuubi kutii im-bom aket mafak fukunin ok mafak inbi-lom babon bi-lom, sadikimin kukup akal liip kusnum kusnum nu-umin kukup, kanumin kukup kiita taba-lomdip yam-mafak-dakan-unbip o, kala kiimi sang kiili siin kawu bokoyasii. Lale, asuk kamala uyo yam-titil-saanin weng kaa bokoyokomi. Kemin, unang tunum alik ili ti kanolin kukup kaata-kup ti kutal-fukulin-kup ilip namti, ili God ami abip tambal kaali, tam unipla, alta tambal-kup ili tiin mola ilokomip disa.

²² Lale, God ami Sinik Tambal ami kukup ali kalanolin kaata kanumin o kala kutaltam dakan-umba ali kala bombuu ko. Kaptum kusal iyo olen-dakaayin, fiyaap duumin kukup, aket tem balilikup kala ilin, akola fanang dik-daa bom weng dinim ilin kukup, aptum kusal dong dakaayin-bam kukup tambal tambal kamayin aye, kukup tambal uyo kewa-laamin daa ti suunkup kutal-fukulin-kup ilin, ²³ akol akol kemin kukup, siin kukup kaami aket uyo dibiilip daak abokomu

kaami kukup, kulaali ti lo maakup so ma boko-lomdu: Kalawaali kanumin dinim o kalsu disa. ²⁴ Kemin, alik Kraist ami lak duulin tunum unang kamasi kaami kukup kaami aket tem bombuu kabak aso, yak kukup mafak kaami aket-kup yesu uyo welip taanu kewa-silip.

²⁵ Kemin, God ami Sinik alta atin tiin kawang ilin numi kuyase kemin, nokol kanola God ami Sinik ami weng kaata kutal-fukuluwa, alalta numi tal-unemin, tiin-yaamin uyo dal mo-balaya yo, kala-somya ko. ²⁶ Nuli kanola nulmi win uyo disa kaa kufumin disa. Ale, nuta nak-tunum kusal imi aket fukunin uyo ku-mafak-daayulupla, iyo aket atul kaa tabemin dinim; yak imi mafek mafek uyo mook in-bomdup nenin disa ko.

6

Nak-tunum kusal imi aket uluum kuluulipla dong dakaayin kaami sang kaata ko

Mat 18:15, Rom 8:13, 14:12, 15:1-2, 1Kor 9:11,14, 2Kor 13:5

¹ Nak-tunum kusal kipyo. Kanola ipkal utami-pla, Tunum ma yang ban keba kala, kalip namti, tunum kamasi God ami Sinik ami weng kutal-fuku daang bakaalin tunum iptu, yang-ilomdip akolkup nu-bam ale, aket bilili-kalin kaata-kup kukaan-bam dong dakaala unan-silip ami aket fanang uyo asuk tambal-kup keluk o. Misii Se-taan ayo ipkal tal yam-kukulaya, mep tunum kaami ban ukuba ultap kelamip i! Ibi boko-lom: Yi! nuli titil-fak-daasup kawi kemin disa; kabak talalu utafii-bamdiwa yi! ² Kemin, kaptum kusal ili aket uluum uyo kuluulip namti, ibi yang

dong dakaayin-bamdiwa yo. Dong dakaayokomip kaata, fan Kraist ami lo namti kaa kuluu-lomdip kanubip. ³ Kemin, tunum ma ami aket fukunin uyo fukuna yi, Yi! nali kasaa win tibin tunum kaw! kema namti, ali win tabin dinim kemin ami aket tem uyo fanang mak-maak ola-buluya baka-mokoma. ⁴ Kanun-unbip kemin, unang tunum maakup maakup iyo ilmi kukup uta utamiwa yi, Kaata mafak e, tambal e, yakan-kaa-bamdiwa kayi! Kanola utamipla, Imi kukup uyo tambal u! kalip kulaali, kanubip umi kukup uyo fiyaap duulalip. Ale, yak imi kukup kuyaku-som, aptum ami kukup kuyaku-som, kelip liiwu kela-laamin disa. ⁵ Unang tunum maakup maakup ili God ami tiin diim kawu tolniwa, God alta taba-lom imi kukup uyo liip-mokoma. Kemin, tunum kabi yak kap-tunum kusal kusnum imi kukup uyo liiwalin dinim yo.

⁶ Kulaali, tunum ayo God ami weng uyo unang tunum imi kukuyila uyo, inin-inin aye, tuumon aa uyo lo-lomdip, anung kaata ilmi kukuyin tunum kaami kukaalalip ko.

⁷ Ibi weng kalu talalu weng selin. Kanola tunum ayo yang inin-inin san kulii-yang dikila ilom tiltam tabokoma kaa, mafek mafek san kusnum ke-lokomu disa; asuk ti ulta tiltam abuulule duk-duulokoma. Kemin, ultap o. Tunum ayo dok kano-lomdaya, alami kukup uyo kuwaa-lomda God kaa kasen-fokolokoma disa; God ali taba tunum almi kukup mafak kanun-tabasa kaami maan uyo telokoma. ⁸ Kanola, tunum ma ayo siin kaami kukup kaata ti kano kutal-fukulin-kup ila namti, alami siin kaami kukup kaa kanumin-

kup keba kaata, taba-lomda tiltam dap-mafak-daalale, atin maaklo ke-lokoma. Kemin, kanola tunum ali God ami Sinik Tambal ami weng kaata-kup kutal-fuku ila namti, kaata Sinik Tambal ata ami suunkup ilin kaami liip kaali talalu kolaya suunkup ilokoma. ⁹ Fan, ilom am ma daanokomu kabaku, God ali numi kukup kaami maan kaali, tiyyokoma. Kemin, nokol kukup tambal fuku ilin uyo daal-daal-kemin disa; nuli am lang uyo daal-daal-kemin disa kemup namti, ilom ima waan tiil-nokoma uyo inin-inin tambal-kup faka-mokomup. ¹⁰ Kanolin kemin, uyo utamupla, kabak-ata liip so no kalup namti, unang tunum alik kukup tambal kaata-kup kukaayin-bam ale, tunum unang iyo tal Kamokim Yesus ami lak du-ulun ita dukum-kup titil-foko kukaayin-bam ke-bamduwa yo.

Pol ami Kraist ami taanse kaami fiyaap dumsa sang kaata ko

2Kor 4:10, 5:17, Gal 2:20-21, 5:11, Fpai 3:18

¹¹ Kamala kulu, nami weng uyo disa kelu ke-won e kali kemin, nali nak-tunum ami weng kala bakaan-bilila dolba ami dolmin mep bairo uyo kuluu-lomdi nakal nalmi weng mafiing kaata dol-yinbi. Kemin, ipkal dolmin dukum dol-yinbi uyo utamiwa, kaa nalta dola kuyili kala kalin o kalaliya dol-yinbi. ¹² Tunum malo ma kipni ip-naal kaa bo-kukan-tiiyiwa yo, kalalip iluut kuyak dakabip. Kemin, kaa kanimin o kalaliwa kanubip i? Kiili, ap-tunum kusal Juda kusnum imi tiin diim kaali, ili kukuyin tunum tambal o, kalin o kal-bom ale, imi aket kaa fukun kanola, Nuli

unang tunum imi kukuyin-bulupla Moses ami Lo uyo daang ukuwa Yesus ami as diim taanse ami lak kaata-kup duulip namti, Juda ili kaami kalan kaata aket atul tabeyule, numi yemalip il kalale, kulaali Moses ami Lo yo kala mep ipnaal wakan-tiimin kukup kaata yikik-kutal-fuku-bom kukuyila-yaabip; kemin ale, ¹³ kukuyin tunum kiili, kanum bakan-unbip. Katale, kanola tunum imi ipnaal wakan-tii-lomdip, Nuli ti, atin Juda tituun kelup te! ken-unbip kiili, fan Moses ami Lo kaa atin talalu tambal-kup kutal-fukusip disa. Lale, kukuyin tunum imi aket fukunin kaali, Titil-foko bakayin-bulupla, numi weng kaata weng san-ilomdiwa, ipnaal uyo bo-kukan-tiyyiwa kawu, kayak kayak iyo numi win dukum-kup bakamin o, kalalipya, iyo iluut kuyak daa bomdip kipni kanum bakayila-laabip. ¹⁴ Kata, nali mafek mafek kusnum ma kiimi win kaali ma kufolokomi disa; nali ti Yesus Kraist ami win kaata-kup kufu-bamdi, ami as diim taanse kabak-ami fiyaap kaata-kup tabebi kemin, nami fiyaap duun-umbi kabak-ami miit kaali, Yesus ali as diim kawu taan-ilomda numi dong dokoyase no kala-lomdiya kaata, tawaal diim kaami mafek mafek ita nami tiin molokomip disa; atin ti ili taanin tap kesip. Kemin, nili mafek mafek kanolin ma iyo nuubi disa. Ili nami kambop-na-lomdip taanin tap kesip kaa asuk ili nam-bital nam-mafak-daka-mokomip disa yo.

¹⁵ Kemin, ipnaal bo-kukan-tiimin kukup kaali, mafek mafek sakbaalim dukum disale, ipnaal bo-kukan-tiimin kukup kambola-laamin kuukal ti, mafek mafek sakbaalim dukum disa. God

ami ulela-yim-buulala tiltam kama unang tunum kem-laabup kaami fiyaap kaata-kup duumin o.

¹⁶ Kemin, dok kanolin kipta kanolin aket kaata-kup kutal-fukulip namti, nali beten kamayin-bilila, God ali ibi ulduulala atin ti Israel tituun-kup tabin ke-silip namti kaa-bilip, ipni olen-daaya-lomda dong dakaayin-balaya, tiltam balili-kalin aket uyo kuluulin o kal-bomdiya beten kamayinbi ko.

¹⁷ Kemin, weng mafing namti kalabuu. Yesus ami kalan kaata, tunum iyo taba nayo nemin-kup ke-biliwa, nami angtiil diim uyo dal yam-kup bukusu. Kemin, nali atin ti Yesus ami okok kemin tunum kemin, tunum iyo ma nami weng kukaayinbi uyo, asuk kuyang saak tiilamip o kalaliya kemin, ¹⁸ nak-tunum kusal kipyo. Nali Kamokim Yesus ami beten keliya, kipni diim kawu bomdaya, kibi kukup tambal disa masiim-kup kukaayin-balaya, bom-biliwa yi! Fan ko. Kemin, Pol nita sukon kala dolni no.

God Ami Alokso Weng
The New Testament in the Tifal Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tifal long Niugini

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tifal

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

b93d12dd-13c9-5222-a1df-79824f4f120b